

Naš Izšaja vsaki dan: 100

Fadi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Vsebinske številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sečani, Nabrežini, Novemestu itd.

Glavna in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 1. sveder. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1167.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnjenih naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik tiskarne list „Edinost“. — Tiskarna tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštne-hranilniški račun št. 652.841.

Brzjavne vesti.

Mednarodni kongres za zavarovanje delavcev.

DUNAJ 19. Na današnji meritorni seji je predsedoval Müllerand. Predlogi so se tičali splošnega vprašanja glede zavarovanja delavcev; na to se je vnela debata v nazorih, ki so jih razvijali posamezni govorniki. O predmetu so mej drugimi govorili Hjelt (Finska) o zavarovanju penzije, ki se je uveljavila v Finski. Commadore Magaldi iz Rima je govoril o novem italijanskem zakonu glede zavarovanja proti nezgodam od leta 1903. Paulet (Pariz) o zakonodajstvu o zavarovanju delavcev na francoskem in nadarjal svetovalec Steiger (Bern) o poskusih splošnega ljudskega zavarovanja v Švici. Debate se je udeležilo mnogo govornikov. Po poročilu Pauleta je vstal tajni svetovalec Bödiker iz Berlina ter se je na izrazit način zahvalil predsedniku današnje seje Müllerandu, da se je odvalil pozivu odbora, in da je prišel ter da je kongresu stavil na razpolago svojo cenjeno moč. (Živahna, splošna pohvala). Popoldne obiščejo udeležitelji kongresa skupno delavska shajanja.

Fejervary v Budimpešti.

DUNAJ 19. Baron Fejervary se je danes zjutraj vrnil v Budimpešto.

Staroslovensko bogoslužje.

DUNAJ 19. K predmetom, o katerih se je papež z dunajskim nuncijem razgovarjal, ko se je poslednji mudil v Rimu, je spadalo tudi, kakor od tamkaj poročajo »Poll. Corr.«, vprašanje glede staroslovenskega bogoslužja v avstrijskem Primorju in v Dalmaciji. Papež je pozval nuncija, naj porabi ves svoj vpliv, da zadobijo veljavo najnovejši odloki, ki jih je sv. Stolica v tej stvari izdala. Nuncij naj dela nato, da pride med slovensko in italijansko narodnostjo do složenega razmerja.

Tretji podžupan dunajski.

DUNAJ 19. Na današnji seji občinskega sveta je bil krščansko-socialni občinski svetovalec Hierhammer, s 126 od 151 glasov izvoljen tretjim podžupanom.

Nemiri na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. Vest »Magyar Hirlap« o nemirih v Csurogu (Bačka županija), na katerih se je tudi baje streljalo, se glasom poročila podžupana omejuje na to, da je bilo povodom nemirov aretovanih 40 oseb. Med nemiri in aretacijami so bili en motilec mira in dva orožnika lahko ranjeni. Streljalo se ni.

Witte na Francozkem.

CHERBOURG 19. Witte je dospel semkaj sinoči ob 7. uri 30 minut.

PARIZ 19. Witte je s svojo rodbino in s člani ruske mirovne komisije dospel sem

kaj. Na njegovo željo ni bilo nobenega oficijelnega sprejema, na kolodvoru je bilo ob njegovem prihodu le nekoliko njegovih prijateljev.

PARIZ 19. Witte je nekemu uredniku »Matin« izjavil nastopno: »V Parizu ostam tri ali štiri dni radi privatnih stvari. Še enkrat hočem govoriti s predsednikom Loubetom. Tudi se nočem zad. žati v Parizu radi finančnih stvari, ker nimam več finančni minister. Naprosil sem carja, naj mi dovoli nekoliko dni dopusta, da obiščem svojo hčer v Bruslju. Ko se povrnem v Petrograd, predložim carju poročilo o mirovni konferenci, ter se potem podam na posestva svojega zeta v saratovsko gubernijo, da jih ogledam. Na to se zopet vrnem v Petrograd, a na spomlad odpotujem v Italijo.

Mobilizacija Norveške.

KARLSTAD 19. Ker so švedski listi razširjali vesti o mobilizaciji Norveške je norveški državni minister Michelsen vprejel zastopnika »šved. brs. biro« v Karlstadu ter ga napočil, naj objavi nastopno: Norveški državni minister Michelsen je na neko vprašanje izjavil, da so poročila o mobilizaciji Norveške v veliki meri pretirane in najbrž proračunljive v to, da vzbujajo senzacijo ter da ne pojdejo več druge čiste na mejo, dokler bodo trajala pogajanja v Karlstadu.

Sekeljski načelnik Wrba.

GASTEIN 19. Voditelj ministerstva za železnice, sekeljski svetovalec Wrba, je danes zjutraj dospel v Schwarzach.

Gibanje poštnih in brzjavnih uradnikov.

BORDEAUX 19. Veš sto poštnih in brzjavnih uradnikov je na nekem shodu s veliko večino vprejelo predlog, da se pridružijo gibanju za ustanovitev strokovne zadruga.

Potres v Kalabriji.

MONTELEONE 19. Milanski in piemontski pomožni odbor sta dospel senzkaj, da razdelita denarno pomoč. Nadalje sta dospel semkaj profesor geodinamike, Agamemnone in viši inženir državnih rudnikov, Balducci, da tosta proučevala telurične razmere; konečno je dospel semkaj tudi predsednik družbe rudečega križa, senator Javerna.

Kolera na Pruskem.

BEROLIN 19. »Staatsanzeiger« poroča: Od 18. do 19. septembra opoldne so v pruski državi sporočili o sedmih sumljivih slučajih kolere. Doselej je za kolero obbolelo 208 oseb, od teh jih je umrlo 75.

Baron Komura.

NEW YORK 19. (Reuterjev biro.) Sato je objavil nastopno: Zdravniki, ki zdravijo barona Komuro so sinoči s generalnim

zdravnikom japonske mornarice, Svzuki-jem imeli posvetovanje, ter so izjavili, da je stanje Komure povsem povoljno in da je pričakovati, da isti kmalo ozdravi. Diagnoza se glasi na lahko, nepravilno, tifozno mralico.

Otvoritev železniške proge Schwarzach-Bad-Gastein.

DUNAJ 19. Cesar se je ob 7. uri zvečer s spremstvom odpeljal na otvoritev železniške proge Schwarzach-Bad Gastein. Ministerski predsednik baron Gautsch, ministra Kosel in Buquoy sta tudi odpotovala v Schwarzach.

Zakaj se je Japonska odpovedala vojni odškodnini.

BEROLIN 19. Iz New Yorka poročajo: Eden japonskih mirovni komisarjev je pred odhodom izjavil vzroke, zakaj da se je Japonska odrekla vojni odškodnini. Rekel je, da bi nadaljevanje vojne in zavzetje Vladivostoka stalo Japonsko ogromnih človeških in denarnih žrtv. In tudi potem se ne bi Rusija bila nikakor nahajala v takem položaju, kakor se je nahajala Francija leta 1871, ko se je morala za vsako ceno odkupiti, da so nemške čete zapustile Francozko.

Druga mirovna konferenca v Haagu.

BEROLIN 19. Iz New-Yorka poročajo: Predsednik Roosevelt namerava po ratifikaciji mirovne pogodbe razposlati vladam okrožno noto, v svrhu, da bi se sklicalo drugo mirovno konferenco v Haagu. Na tej konferenci bi se razpravljalo tudi o tem, da bi se ženevska konvencija razširila na pomorsko vojno, in da bi se prepovedalo metati iz zrakov eksplozivne predmete.

Dogodki na Ruskem.

PETROGRAD 19. Ruska jshta »Polarnaja zvezda« se je večeraj popoldne vadržala v zalivu Travsl pri Viborgu.

KUTAIŠ 19. (Petrogr. brz. agentura.) Mračca približno 2000 ljudi je po noči na postaji Abasa napadla železniški voz, v katerem so bili ujetniki. Med hudim straljanjem je bilo mnogo napadalcev in mnogo oseb, ki so stražile vlak, deloma ubitih, deloma ranjenih.

TIFLIS 19. (Petrograjska brzjavna agentura.) Tatarji so po noči napadli pet omnibusev z armeniki begunci iz Čuse; može so pomorili, ženske pa odvedli v ujetništvo.

BAKU 19. (Petrogr. brz. agentura.) Akoravno se je navidezno v mesto povrnil zopet mir, je vendar položaj napet. D sedanjosti neznan javni promet narašča in mnogo prodajalnic je zopet odprtih. Večraj je prišlo do mnogih spopadov, na katerih je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Prebivalci hodijo po ulicah kakor ujetniki; eskortirajo jih vojniki. V tovarnah in drugih zavodih ne delajo.

s rokavom preko oči in si ogledal četo natančneje. Konjeniki so se ustavili, ne da bi bili opazili malopridneža, in eden njih je zažgal bakljo, ker je bilo še temno, a ceste in poti so bile v enih časih tudi sredi samega glavnega mesta polne jam in mlak, da je moral človek četo presekavati, ako je hotel priti naprej.

Pred mestnimi vratmi pak in dalje po kraljevini je bilo povsodi toliko jam in jarokov, da si je mogel potnik, jahajoči na konju ali vozeči se na vozu, vsaki hip zlomiti vrat. Ko je zažarela baklja, se je stisnil Paviša bolj k zidu ter jel motriti obraze. Žarek rudeče luči mu je izdal Angelijin obraz, ki je sedela na konju poleg Berislava.

— Oh! se je zasmejal Paviša v duši, ptičica Angelija se krili iz Zagreba, da jej ne populijo perja. Grga jo je že držal za levo perotnico, ali se mu je revežu zopet izvila. Prav jima je, njemu in Gončinki. Jaz sem istaknil Angelijo in izdal vse za malo korist. Sem li jaz kriv, da so se lotili posla od krive strani in odnesli slabo plačo? Gončinka kolne mene, da sem jo zavedel in na-

vojakov je premalo, da bi zamogli jamčiti za varnost, ker Tatarji in druga drahal plenijo dalje.

Govor

dr. Vladimirja Ravniharja na velikem shodu dne 8. septembra v »Narodnem domu« v Trstu.

(Zvržetek).

Razsodba upravnega sodišča od 7. oktobra 1904, izreka načela, da je presoati tržaško slovensko ljudskošolsko vprašanje s stališča § 59 drž. šolskega zakona v zvezi s členom XIX. drž. osn. zakonov. Ne odločujo je kilometri, pa tudi ne samo učne potrebe, temveč pravno vprašanje, ali so dani pogoji odločilnih zakonitih predpisov? Nesporno je, da je šolo obveznih otrok več nego dovolj; saj je 26% od otrok samo na tržaških državnih šolah slovenske narodnosti; ugotovljeno je, da do slov. ljudskih šol v okolici ni več nego 4 km oddaljenosti; ni pa dovolj ugotovljeno, ali za morejeto ti otroci okoliške šole tudi obiskovati. Zaradi tega je preiskati: 1) ali je na okoliških šolah še dovolj prostora za otroke iz mesta; 2) ali krajevne razmere ne otežujejo dohoda k okoliškim šolam? Ker to dvoje vprašanj po mnenju upravnega sodišča še ni zadostno pojasnenih, zagledelj je blo odločbo naučnega ministerstva razveljaviti.

Na vprašanje, kje danes leži rešitev slov. ljudske šole v Trstu, je samo en odgovor: v namestniški palači! (Klici: Tam so nam od nekdaj dobri prijatelji! Hrup.)

Da na okoliških šolah ni prostora za nobenega mestnega otroka več, je dokazna stvar, ako pomislimo, da so te šole prenapolnjene, da je n. pr. na slovenski šoli na Vrdeli prostora le za 500 otrok, a šolc-obveznih otrok je okoli 1000 (Viharni klici: Čujte! Čujte!), da obiskuje vee okoličanske šole od blizu 6000 obveznih otrok le okoli 3000 (Čujte!), da je torej že v okolici sami 50% vseh obveznih otrok brez šolskega pouka, ker zanje ni prostora.

Ravno tako je istina, da so v Trstu posebne krajevne razmere, ki otežujejo, da, naravnost onemogočujejo slovenskim otrokom iz mesta, da bi hodili v šole na deželo. (Barno pritrdjevanje.) Trst je veliko trgovsko mesto s velikanskim prometom; male otročje izročamo vsaki dan nevarnosti življenja, ako naj hodijo v šole, oddaljene po 4 km, k čemer je še pristaviti, da razsaja po Trstu dostikrat tako huda

vedel na to. Stara neumna zapeljivka ne umeje več svojega posla. Naj, naj! Naj le ona penje in zasramuje, naj se le Prišlin jeni, jaz ne storim koraka. Beži Angelija, beži! Od moje strani ti je svobodno. Žal mi je, da sem jo prvokrat izdal; ali malo si vendar ohladim dušo z Gončinkino jezo.

Kakor je Paviša rekel, tako je storil. Še istega dne se je premikal ta nekrščena duša do Ribnjaka in ravno do zvonarjeve hiše.

— Hvaljen Jezus! je zaklical zvonarici. Gospodinja! Je-li draga mi kuma Gončinka doma?

— Je, je odgovorila zvonarica; zdi se mi, da je v vrtu.

Smehljaje se je šel mladi Gonč v vrt za hišo. In res je našel tu čarodejnico, ki je sedela pod lipo, zrla pred-se in motala prste.

— Hej, mati Gončinka, je zaklical, Bog ti dal dobro jutro. Tu sedi, siliti me ne pogledaš, kakor da je Paviša zadnji človek na svetu. Privzdigni ubo, čula boš vražje stvari.

(Pride še.)

PODLISTEK.

297

Prokletstvo.

Šećerovski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. R. Tomić.

Prevel M. O—B.

Še je bilo prilično mračno, ko je na barih vrancih četa konjenikov ostavila za seboj Zagreb ter krenila na zapad. Sredi dobro oboroženih kopjenikov so jahali na konjih Angelija, Berislav in dva druga. Tvrdkova odposlanca proti Primorju. Po nasvetu prijatelja so vzeli sabo stražo, da jih na potu ne saloti kako zlo, kakov napad ali slučajni naval. Še enkrat se je Angelija ob ovinku ceste obrnila proti Zagrebu in mahnila v zadnji pozdrav mestu, kjer je doživela toliko radosti in žalosti, kjer se jej je srce odprlo Berislavu, kjer so počivale kosti mile jej matere. Pogledala je, zasolila se in šepila:

— Ali te bom še kedaj gledala, Zareb moj?!

Ceta je srečno zapustila ta tle, kjer sta junakom, a tudi Angeliji grozila poguba in smrt.

— Hvala Bogu, je rekel Berislav, ko so se bili dovolj odmaknili od mesta, nikdo nas ni opazil, glava nam je varna, sedaj moreš veselega srca hitati v naročje svojih milih.

— Hvala Bogu, ljubljensec moj, odšepnila mu je Angelija.

Ali Berislav se je motil. Niso zapustili mesta nevidjeni. Ko so bili dospeli do mesniških vrat, je stala prielonnjena ob zid neka zaspana prikazen. Bil je to Paviša Gonč, ki je vso noč prebil na mesniški ulici, ker si je bil po svoji navadi nekoliko čez mero nalil grlo. Na srečo pa ga je vino vparvalo v tako trdo spanje, da niti ni čutil, spili-li na trdi zemlji, ali v mehki postelji. Slednjaj ga je vzbudila jutranja rosa, ki ga je pretresla do korena srca njegovega.

Malo pozneje je prišla četa beguncev po ulici dol. Paviša je obrnil glavo, potegnail

burja, da si niti odrasli človek ne upa na cesto. In ob takih razmerah naj nežno dete vsaki dan prehodi skoro 16 kilometrov!

Oboje vprašanj je torej danes že rešeno, ker sta notorični in danes že c. kr. namestnik lahko odgovori z edino pravim odlokom, da je v Trstu ustanoviti slovensko ljudsko šolo! Vsako zavlčevanje je zločin. (Frenetičen aplavz). Razsodba upravnega sodišča je stara 11 mesecev, a vsi namestniki se še ni gani. (Vaklikanje). Princ Hohenzoln je, predno je prišel v Trst, upravljal daljavo Bukovino in čul se je glas, da je mož pravičen. Slovani smo nasproti vsem takim pohvalam ostali jako skeptični, posebno če so prišle take pohvale od agoraj. Ostali smo hladni nasproti novemu c. kr. namestniku v Trstu in doslej nas mož v resnici še ni prepričal, da boče popravljati krivice svojih prednikov nasproti močnemu slovenskemu življu v Trstu, nasproti domačinu, gospodarju te zemlje. Obratno, naslonil se je prav očitno na tisto stranko, ki ima na svoji zastavi zapisano: »Italia irredenta!« (Hrup in krik po dvorani). Zopet dokaz, da se v Avstriji dosega vse prej z bombami in petardami, nego pa s prošnjami in pametnimi razlogi. (Ponoven hrup in razni vakliki).

Ob slovenski ljudski šoli, ki se v Trstu ustanoviti mora, hočemo preizkusiti novega moža. (Odobravanje). Videti hočemo prav kmalu, ali v resnici zasluži ime »pravičnega državnika«, ki mu sme zaupati doslej vedno še zatirani, a valje temu tej državi tako najljubši (Klici: To je res!) udani slovenski Primorec.

(Rezolucijo, ki jo je predložil govornik, smo že priročili. Ves govor je bil vsprejet z veliko pohvalo in je množica po zaključku priredila ovacijo govorniku).

Za razstavo čipek in portretov.

Pod najvišjo zaščito njene cesarske in kraljevske visokosti, preljube gospe nadvojvodinje Marije Josipine bo od polovice marca do konca aprila 1906 v prostorih c. k. muzeja za umetnost in obrt na Dunaju razstava čipek in portretov. In to na korist dveh bolnišnic in v namene povspenjanja domačega obrta.

Odbor, ustanovljen za to razstavo, prosi vse one, ki imajo čipek iz katerekoli dobe in portretov iz dbe po priliki od 1750 do 1850, da bi blagovili s delovati na tej razstavi.

Toliko portretov, kolikor čipek morajo biti privatna last, ne izvzemši cerkve in samostane.

Čipeke morajo biti na roko izdelane in ne strojem ter morejo biti same na sebi, ali pa prišite, ali drugače pričvrščene na druge predmete (na srajce, nogavice, v obče na obleko in na kakoršen si hoji predmet). Portreti morajo biti izvirne slike, izvzemši miniature.

Vsi naši, ki se mislijo odzvati pozivu razstavnega odbora, naj izvolijo prijaviti:

Pri čipkah, ali s čipkami okrašenih predmetih:

kos, ki ga hočejo razstaviti, koliko je prišlo star, koliko meri, odkodi izhaja in kolika je njegova zavarovana vrednost v kronah,

pri portretih:

ime osebe, ki jo slika predstavlja, približen opis slike, jedli slika na olje, aquarell ali pastel, od kod je prišla po priliki, ime slikarja, koliko slika meri, kje se ista sedaj nahaja in kolika je je zavarovana vrednost v kronah.

Vrhu tega naj vsakdo, ki se misli odzvati temu pozivu, izjavi, da je voljan poslati razstavnemu odboru dotični predmet, ki ga je odbor za razstavo odbral, najdalje do 15. februarja 1906 in pustiti mu ga približno do 15. maja 1906. Naj nezahteva tudi, da li želi, da se predmet o prevažanju zavaruje proti ogaju, ali ne, in da li bo on sam, ali naj odbor nosi troške prevoza. Oni, ki izjavijo, da so v smislu rešenega pripravljani poslati čipek, ali s čipkami okrašenih predmetov, bodo pozvani od ustavnega urada (Dunaj I., Hegelgasse 6), da jih pošljejo na Dunaj v namen ožje izbire. Da se morda pregledajo in izberejo prijavljeni portreti, pridejo po močnostih na lice mesta strokovno specialni zaupniki iz naših krajev.

Razn vsekupa razstavnega odbora obstoje pododbori za pojedine pokrajine.

Na čelu pododborov za Istro je visokorodna gospa mejna grofica Crescence Pallavicini, c. in kr. dvorna dama njene c. kr. visokosti, preljube gospe nadvojvodinje Marije Josipine.

Ta je zaprosila mene, naj pristopim pododboru za Istro in da jej pomorem na nabiranje čipek in portretov po pokrajini. V želji, da bi bil tudi naš narod v Istri — bil hrvatski, bil slovenski — zastopan na rešeni razstavi, in v nadi, da bi tudi to moglo vsaj nekoliko pripomoči do spoznavanja in povspenjanja istega: sem se jaz odzval pozitivu.

S tem prosim javno vse one po Istri, ki imajo čipek, ali s čipkami okrašenih predmetov in portretov, da to prijavijo na mojo addresso in da v prijavi jemljejo ozir na to, oziroma na vse odgovore, ki jih želi, kakor gori rešeno, razstavnemu odboru. Posebno pa prosim gospe dušobrižnice in predstojnike samostanov, kakor tudi gg. učitelje in učiteljice, da bi mi šli na roko v tej stvari.

Vem, da je vrednih dotičnih predmetov na ctokih, izlasti na Cresu, a na poluotoku povsodi, kjer si je narod ohranil svojo staro narodno nošajo.

Formule, dobljene za prijave, sem jaz tu izprijal. Ako bi jih kdo želel takih, kakor-šnje sem jaz dobil, mu jih dopošljem nemu doma. Vsaki hip sem pripravljen dati vsakomur kako morebitno razjašnjenje.

Iskrenim pozdravom in odličnim spoštovanjem

prof. Vjekoslav Spinčić,
poslanec.

Opatija, 14. septembra 1905.

Nemški krščanski socijalisti proti baronu Gautschu.

Krščanski socijalisti na Dunaju so že zapričeli s pripravami za prihodnje državno-zborske volitve. V ta namen so priredili mino nedeljo na Dunaju velik shod. Na tem shodu je govoril tudi duhajski župan in glavav stranke nemških krščanskih socijalistov, dr. Lueger, o ogrskem vprašanju. Mož je ubiral jako oistre akcente proti ministrskemu predsedniku dr. Gautschu radi nastopa tega poslednjega nasproti vprašanju splošne volilne pravice. Dr. Lueger je izjavil: »Mislimo se je že, da je šovinizem Madjarov zlomljen. Hkratu pa smo žuli vest, da Fejervary odhaja in da Madjari trčimfira. Kako prihaja nenkrat baron Gautsch do tega, da se umešuje v ogrske stvari? Do sedaj so bili avstrijski ministri le za to tu, da so odjenjavali. Če je baron Gautsch res to storil, potem ga treba resno pozvati na odgovor. Mi ne moremo dopuščati nikakor, da bi Madjari dobivali podpore za svoja prizadevanja tudi od kaknega avstrijskega ministra. Mi pa se tudi držimo stališča, da li smeti od naše strani dovoliti Madjarom več ni najmanjše koncesije, bodi na vojaškem, bodi na gospodarskem polju. Če ne, bomo odrekli državi vsaki vinar in vsakega rekruta!«

Resko in simpatično je zazvenela struna dr. Luegra. Iz človek bi se nadejal najboljšega od te strani, ako ne bi bilo dejstvo tu, da so nemški krščanski socijalisti tikom in v tesnem parlamentarnem sosedstvu s drugimi nemškimi strankami, ki raje dovoljujejo Madjarom vse, nego da bi one same dovolile nenemškemu narodu nekoliko več svobode, s tistimi nemškimi strankami, katerim na ljubo je baron Gautsch storil to, kar dr. Lueger tako ostro obsoja. Če bi nemški krščanski socijalisti res hoteli resno nastopiti v zvezi izvajanj dr. Luegra na shodu minole nedelje, potem bi moral biti njihov prvi korak: popolno emancipiranje od drugih nemških strank! Daj pa vstrajamo pri svojem mnenju, da nastop dr. Luegra minole nedelje ni bil drug namen nego oni — lepe parade.

Dogodki na Ogrskem.

Baron Fejervary je, kakor poročajo z Dunaja, poročal cesarju o zadnjih dogodkih ter mu je predložil listo oseb, ki bodo v prihodnjih dneh baje pozvane k cesarju. Govori se o Franu Košutu, grofu Juliju Andrasiju in grofu Ivanu Zichyju. Cesar odloči v prihodnjih dveh dneh, katere osebe bodo poklicane rajprej.

Torej ni dvomiti več, da se prične nova pogajanja z uporno koalicijo. In tudi

res ne preostaja nič drugega. Baron Fejervary je postavil se svojih načrtom Dunaj na razpotje; odločiti se se morali: ali za radikalno postopanje, ali za nova pogajanja s koalicijo. Čim so odklonili Fejervaryjev načrt, jim je ostala le pot do pogajanj. A te se zaviše — na tem ni dvomiti — z novim vpehom Madjarov.

Zadnje čase so bili madjaraki eksaltirani nekoliko potihnili in bilo je optimistov, ki so menili, da koaliranci kar ne morejo čakati, da jim krona zgradi takomenovani zlati mostiček. Morda bi bili ti optimisti obdržali prav, da to na Dunaju ostali trdni in dosledni. Dejstvo pa, da so na Dunaju odklonili načrte ministerstva Fejervary in da mora to posledaje odstopiti, je bilo olje, ki je kanilo v zibelj koalicije. Ta posledaja se čuti še bolj osokoljeno in nastopa zopet kaj vojevito. Tako je skupščina komiteta peštanskega krepko zapihala v bojni rog in podala drugim komitatom izgled odločnosti in vojevitosti. Skupščina je sklenila, da ne vprejme na znanje dekreta ministerstva za notranje stvari, izdanega proti pasivni rezistenci, češ, da je rešeni dekret protikonstitucionalen. Kako znajo kolovodje koalicije razvneti duhove in pihati v zibelj madjarakega šovinizma, za to je dal na rešeni skupščini izgleda baron Pronay, ki je izjavil s patrijotično emfazo, da je pripravljen darovati vse svoje premoženje — zaslužke več milijonov — da se odškodujejo oni uradniki, ki bi jih vlada proganjala radi pasivne rezistence. Z. s., za ženo in hčer da hoče pridržati le letnih 1600 kron. Mi si mislimo, kakor utis je napravila ta izjava — izlasti pa nje zadnji del — na navzoče skupščinarje. Mi ne verujemo sicer, da bo dobri baron Pronay res hotel tako vročo arebiti svojo madjarako-patrijotično juho, kakor jo je kuhal na večkrat rešeni skupščini, ali dosegel je gotovo tisti namen, ki ga je hotel doseči: razvel je navzoče in ni dvomiti, da bo ta izgled peštanskega kakor komiteta-prvaka deloval tudi na druge komitete in da bo podžigal vso madjarako javnost. Dunaj pa otiha zvesti tistim tistim umikanja pred Madjari ...!

Mir in ruska vojska.

»Neues Wiener Tagblatt« je priobčil razgovor, ki ga je njegov dopisnik imel z nekim generalnim adjutantom carjevim. Ta je rekel med drugim: Ruska vojska ni protestirala proti sklepu miru.

Kar se tiče umaknenja čet iz Mandžurije, ni možno reči, koliko časa da bo trajalo. Pogodba določa za to 19. mesecav. Izvzemši čet, ki bodo stražile železnico, to je 15 milj na kilometer, ne ostane v Mandžuriji drug čet. Sicer pa mi še ničesar oficejno ne vem, da je Rusija sklenila mir. Za nas nadaljuje službo, kakor v vojnem času.

Odpošiljajo se še nadalje čete na skrajni Vzhok; mobilizacija se še vedno nadaljuje. Dokler ne bo mirovna pogodba ratificirana ostane položaj nespremenjen.

Dogodki na Japonskem.

Požiganje cerkev v Tokiju.

Iz Londona poročajo: Amerikanski misijonar Soper je v listu »Japan Times«, izhajajočem v Tokiju, izjavil, da je po natančni preiskavi prišel do zaključka, da povodom zadnjih nemirov japonska duhal in s pomislekom, zažigala krščanskih cerkva, ampak le v momentanni razburjenosti. Istočasno graja več mladih misijonarjev, ki so se dali zaveati, da so za časa nemirov vdrl v park Asakasa, ki je posvečen Budhi, da so tam propovedovali.

Drobne politične vesti.

Kolika je Jugoslavija. Vse dežele, v katerih žive kompaktno jugoslovani (Slovenci, Hrvatje, Srbi in Bolgarji), zavzemajo 420.000 kvadratnih kilometrov. To je ravno toliko, kolikor japonsko cesarstvo, ali malo manj nego Francoska ali Španija. Jugoslovanske dežele so poldrugikrat večje Ogrska, 1 1/2 večje nego Angleška in Irsko, isto toliko večje nego Italija, 1 1/2 večje nego Pruska, 10 krat večje nego Švicarske, 13 krat večje nego Holandska in 14 krat večje nego Belgija.

Konferenca parlamentarnih voditeljev na Dunaju z ministrskimi predsedniki baronom Gautschem se danes nadaljuje. Dopoldne je bil pri Gautschu voditelj nemških liberalcev dr.

Gross, popoldne pa voditelj nemških nacionalistov Kaiser in Derschatta, potem pa zastopniki Mladostor Pacak, Herold, Stieny in Začek.

Kriza na Ogrskem. Kakor poročajo iz Budimpešte, se v tamošnjih vladnih krogih smatra kakor zagotovljeno, da postane grof Ivan Zichy homo regius. Zichy pokusi doseči sporazumljenje z ogrsko koalicijo na novi podlagi. Vlada ne bo zahtevala novih bremen za armado, koalicija pa naj se za sedaj odpove svojim jezikovnim zahtevam. Ako bi Zichy ne dosegel sporazumljenja, razpusti parlament.

Ustaja v nemški vztočni Afriki. Dopisnik berlinskega »Lokal-Anzeigerja« poroča iz Dar-es-Salam, da se v nemški vztočni Afriki razširja ustaja črncev.

Srbija in Bolgarija. Iz Belegrada poročajo, da je kralj Peter v ponedeljek vsprejel v avdienci novega bolgarskega agenta Rizova. Razgovarjala sta se dolgo ter naglašala prijateljstvo, ki vlada med Srbijo in Bolgarijo.

Rzov je sporazumno s Pasieom deloval na to, da je kralj Peter lani potoval v Sfilo in da je prišlo do srbsko-bolgarskega sporazuma.

Domače vesti.

† **Henrik Diminich.** Včeraj v jutroje umrl tu po kratki bolezni deželni sodni svetovalec Henrik Diminich. Pokojnik je bil rodom iz Istre. Poznal je precej dobro tudi hrvatski in slovenski jezik ter je skozi več let bil prisiljen in v zadnjem času podpredsednik II. takozvanega slovensko-hrvatskega senata na deželnem sodišču v Trstu. Pokojnik se je odlikoval posebno pridnostjo in objektivnostjo in so ga šteli med boljše civilnosodne sodnike. Posebno v jezikovnem pogledu je vedno spoštoval enakepravnost. Pokojnik je bil takov poštenjak, da njegovo smrt obžaljujejo vsi — brez razlike narodnosti — ki so ga poznali. Ne moremo drugače nego da že ob tej priliki izrazimo svoje pričakovanje, da pride na njegovo mesto mož s popolno kvalifikacijo glede hrvatskega in slovenskega jezika.

Iz Lokve nam pišejo: V nedeljo dne 17. t. m. zvečer je preminul po dolgi mučni bolezni gospod Josip Obernauer, član občne šolane in spoštovane rodbine Ivana Obernauera župana in mesarja.

Poleg mnogoštevilnih sorodnikov, očetov, matere, brata in sester, mlado udovo in krepkega prvorojenčka, objokujejo ga nešteti prijatelji ter mu kličejo: »Sladko počivaj!«

Imenovanje v šolski stroki. Gospod Ambroz Haradič profesor na navtičnem oddelku trgovinske in navtične akademije v Trstu je premeščen na navtično šolo v Meli L. šaj; profesor navtične šole v Makmu Lošinju Dino de Rosignoli pride pa na navtični oddelku trgovinske in navtične akademije v Trstu.

G. Julij Nardin, ki je bil določen za suplenta na gorški gimnaziji, je imenovan za profesorja na mestni idrijski realki.

»Mir, ljubav in sloga« v smislu gospoda škofa dra. F. Nagla. (Dopis). Dva dni po birmi v Klanec — o čemer je »Edinost« že poročala — odpeljal sem se v Brezovico pri Materiji, da prisustvujem sv. birmi in da vidim, dali bo g. škof tudi tu stal — na višini prvega dne?! Za me je bilo važno v prvi vrsti, da doznam: nastopa-li gospod škof ob teh prilikah metodisti, to je, imajoči pred seboj določen cilj in svrhu, ali se je v Klanec dal — osobito po dejstvu, da je občinski zastop brljiral po svoji navzočnosti in da se je domače ljudstvo abstinaliralo itd. — le slučajno zavesti na ono polje, ki bi se ga gospod škof ne bil smel dotakniti tistega srečnega dne?! Nsem se prevaril: filipika ni izostala tudi v Brezovici.

Analogno kakor v Klanec je započel škof tudi v Brezovici po maši propoved o znamenju sv. križa. Njegov sujet je bil takov-le: Pod znamenjem križa vam treba živeti in delati, da dosežete ono, kar je Krist na koreu sveta postavil kakor plačilo. Živite krščanski in spoštujte sv. vero, sv. očeta papeža, svojega škofa in njegove podrejene! Ne verujte glasovom siren, ki vas vabijo k sebi proti vašemu škofu: Ker vedite, da je oni, ki se je izneveril svojemu škofu, proklet!! itd. itd.

Niš manje! Komentar je jasez. Dr. Nagl ne opušta prilike, da bi se po moža-

Zadnji ples na prostem v letošnji sezoni bo v »Gostilni Trst« nad rojansko cerkvijo v nedeljo, dne 24. sept. t. l. od 5—10. ure zvečer. Svirala bo nova škofljanska godba 12 mož. Cene pijači in jedilom se ne zvišajo.

Sode nove in stare po najnižjih cenah ima v zalogi sodar **Fran Budan** v Trstu, ul. Boscetto št. 28 (uhod iz ulice Paduina št. 21).

Mladenič, ki je obiskoval šest gimnazijskih razredov, več slovenskega, nemškega italijanskega jezika korespondence nemške stenografije, išče takoj službe pri kakšni trgovini ali v kakšni odvetniški pisarni. Ponudbe »Mladenič« upravi. »Edinost«.

Vsposobljena učiteljica ženskih ročnih del, želi dobiti mesto kot »bona«. Zahteve skromne. Ponudbe pod šifro M. B. glavna pošta.

Authorised School of Languages uči moderne žive jezike od profesorjev dotičnega materinega jezika. Trgovinska korespondenca. Kombinirana metoda. Brezplačne pojasnila daje autorizovana šola za učenje jezikov za odrasle in otroke v Trstu, ulica Nuova št. 11, II. nadst.

Podpisani ima okoli 600 l. izvrstnega vina naprodaj. Cena 24 gl. per hekto na licu mesta. **Sv. Anton pri Kopru.**

Dellasavia Josip.

Šunka s kožo

po 1 gl., brez kosti 1 gl. 10 nč., plečeta brez kosti 90, slanina in suho meso po 80 nč., prešičev in goveji jeziki po 1 gl. glavina brez kosti kilo po 45 nč., dunajske 80, ala krakovske fine po 1 gl. iz šunke zelo priljubljene 1 gl. 20, a la ograde trde 1 gl. 50 nč., fine ograde 1 gl. 80 nč., kilo. Velike kranjske fine klobase po 20, in brinovci I. vrste 1 gl. 20 nč., II. vrste po 1 gl., III. vrste po 70 nč., brinov cvet pravi (Essenz) liter 2 gl. To pripoznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 klg. naprej

JANKO SIRC

prekajevalec in razposiljatelj žvil v Kranju.

Dobro znana zaloga
manifaktur v partijah

ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravno isto ulico št. 1, zraven »Kavarne Metropole« (vogal Corso).

Pozor!

Prepričali so se napredovalni vinorejci da, ako se hoče zlahko vino napraviti, treba sveže grozdje brez hlastin ožeti in most belega grozdja brez tropin, črnega pa s podatjo le toliko tropin, kuhati, da vino zaželjeno barvo dobi.

Z navadnim kletskim orodjem potrebuje tako delo mnogo ljudi, mnogo časa in drage stroje, in ni mogoče grozdje nasproti ko se trže tiskati. Pač pa se to zamore z mojo neprestalno stiskalnico, s katero se 10 kvintalov grozdja na uro ožme. En delavec vrti kolo, eden donaša grozdje in eden odnaša most in tropine. Pa prvičkrat se le malo stiska, in potem je lahko iz spadajočih tropin, z grabljami čiste hlastine odstraniti. Ostanajo za drugo tiskanje le lupine grozdja, ki so hitro istiskane.

Tako dobro se s to stiskalnico tudi prekuhanne tropine prešajo. Je namenjena za velike posestnike, za cele občine pa tudi za povzetnike, ker je na kolah za prevažanje. Stane le 800 kron. Se da tudi na skušnjo.

Viditi jo je v moji zalogi v trgovinski ulici št. 2 v Trstu.

Živic i dr.i.

K. grof Strassoldo

v Strassoldo na Primorskem, sprčuje, da je želodčne bolečine, vsled katerih je trpel dve leti, odstranila edino le uporaba (tudi odvajalno)

želodčno tinkturo

6. PICCOLIJA, dvornega zalagatelja Njega Svetosti in lekarnja v Ljubljani.

1 steklenica velja 20 stot. in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.
Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — Vlastni hiši. Telefon št. 952.
Vhod po glavnih stopnicah.
Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zadruga sam. Vloga se lahko po 1 krono.
Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure: od 9—12. dopoldne in od 3—4. popoldne.
Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
Poštno hranilnični račun št. 604.

Tržaški grafični zavod

A. G. Salom

TRST — Corso št. 2 — Telefon 742

Pišati od kavčuka, kovine ali elastike.

Numeratori. Paginatori. Vrežbe. Artistični in trgovski pečati. Pisalni stroji ter stroji za pomnoževanje s pripadki. Napisi in črke od cina, bronu in pokosti. Fonografi. gramofoni, cilindri in plošče. Eliografski papir za pomnoževanje s pomočjo luči. — Mehanična delavnica za popraviljanje pisalnih strojev vseh vrst.

Se govori slovensko in hrvaško.

PUMPE akoravno mnogokoristne in malih stroškov so pri nas le malo upeljane, ker gospodari ne znajo katerih bi potrebovali in kako jih nastaviti. O tem daja podpisani rad nasvete, ter prodaja pumpe za vsako potrebo po zmernih cenah in z jamstvom. **ŽIVIC I DRI** TRST, trg. ulica št. 2

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga

„Croatia“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb sprejemlje vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelji po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. — Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu — že da ne gre denar v tujino.

Vsa zavarovanja sprejema ter daje vsa pojasnila

Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“ - Trst

ULICA TORRE BIANCA 20

Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in Štajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

Naročni kolek je

dobiti pri upravi

„Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

REKLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZAHTEVAM

KATALOGI BREZPLAČNO.

Zahtevajte le SELLE & KARY-je

FREDIN

najboljše sredstvo za čiščenje vsakega ručnega ali črnobuvala

Najbolj se priporoča za Boxcalis, Oscaria, Chevreaux in lakirane čevlje. **DUNAJ, XII/I.**

Podpisani priporoča slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno

krojačnico.

Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmjerne. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom.

Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kraj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago. Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR.

Odlikovana v Rimu s zlato kolajno in zaslužnim križcem

Odlikovana tovarna

Odlikovana na Dunaju s zlato kolajno in častno diploma

za čopiče in ščetke

IVAN ANGELI

ulica Vincenzo Bellini (nasproti cerkve sv. Antona novega).

Edini specialist za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev; lastna specialiteta čopičev za barvanje s pokostjo.

Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka. Čuvati se je dobro, da se ne zamenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

Zovarna s zalogo pohištva

svetlega in temnega kakor tudi popolne kubinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporoča

V. Doplicher

ulica Chiozza št. 8 pri tleh (nasproti dvorani „Tersicore“).

Leon Fano

TRST

ulica Nuova 42

zlatar in draguljar

prodaja, kupuje in zamenjuje zlatanino, srebrnino in dragulje; sprejema poprava po najzmernejših cenah ter prodaja na mesečne obroke proti solidnemu jamstvu.

Podpisana vsoja si naznaniti slavnemu občinstvu, da je odprla svojo

ново gostilno

ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti (ul. Miramar, vis-a-vis jahališča Bachschmitt)

v soboto dne 2. sept. t. l.

Priporočilsi za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Fizol

bokini, mauldolini, kokislo zelje in zelje v glavah pošilja po povzetju od 50 klg. naprej po zmernih cenah **M. Lavrenčič** Šiška - Ljubljana. Za večje pošiljke p. n. gg trgovcem cene po dogovoru.

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trdki

Belli & Corsi

ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Doge za parkete

hrastove ali jelove prve vrste prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni.

Zaloga lesa - Miclauz

ulica Fonderia št. 7

Assicurazioni generali

V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1902. kron 208,632.918.73. Premije za potrdit v naslednjih letih 82.371.684.24

Glavnica za zavarovanje živcaja do 31. decembra 1902. 611,558.220.13. Plačana povračila: a) v letu 1902. 5.247.446.68

b) od začetka društva do 31. decembra 1902. 742,014.072.65

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva Via della Stazione št. 88/81 v lastni hiši.

Zaloga

izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

pive

v sodčeh in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler vedno sveže kisle vode po zmernih cenah

pri

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti št. 10.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodna zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili. Vsek član ima po preteku petih let pravo do dividenca.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386.80 K. Izplačane odškodnine: 82.737.159.57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakom slovensko-narodno upravo. Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajše. Uživa najboljše aliave, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občukristoe zamenj.